

Voortgang van het karteringsproject 'De sprinkhanen en krekels van Nederland'

R.M.J.C. Kleukers

European Invertebrate Survey-Nederland

mededeling EIS-Nederland nr. 49

samenvatting

Het EIS-project 'De sprinkhanen en krekels van Nederland' is in 1990 van start gegaan. Het is de bedoeling de Orthoptera van Nederland in kaart te brengen en veranderingen in de loop van de tijd te beschrijven. Er wordt een overzicht gegeven van de activiteiten die tot augustus 1990 hebben plaatsgevonden. Enkele Nederlandse verspreidingskaarten worden behandeld en er wordt een voorbeeld gegeven van een regionale kartering.

EIS-Nederland heeft een subsidie gekregen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, om een kartering van de sprinkhanen en krekels in Nederland uit te voeren. De auteur is als coördinator bij dit project aangesteld. Er bestond reeds een EIS-werkgroep Orthoptera, die begonnen was met het bijeenbrengen van gegevens over de Nederlandse soorten. Leo Beukeboom en Jan Wieringa hebben respectievelijk als coördinator opgetreden van de werkgroep.

Voor de huidige kartering zijn alle personen die verbonden waren aan de werkgroep aangeschreven, plus andere personen waarvan bekend was dat ze al enigszins met deze insecten vertrouwd waren. Van deze groep reageerden 33 personen positief. Vervolgens zijn er oproepen tot medewerking geplaatst in allerlei (populair) natuurwetenschappelijke bladen, zoals Natura, De Levende Natuur, Natuurhistorisch Maandblad, Vlinders, Entomologische Berichten e.d.. Tot 20 augustus van dit jaar meldden zich nog eens 70 waarnemers aan. De verspreiding van de woonplaatsen van de deelnemers over Nederland is gegeven in fig. 1.

Het midden en oosten van Nederland (Wageningen, Arnhem, Nijmegen) zijn goed bezet, evenals Zuid-Holland en de omgeving van Amsterdam. In de rest van Nederland zijn de waarnemers meer verspreid, waarbij noordoost Nederland en vooral het zuidwesten sterk onderbezet zijn. Ook in de Achterhoek wonen weinig waarnemers. In de komende jaren zal speciaal in deze regio's extra aandacht worden gegeven aan het aantrekken van nieuwe medewerkers. Ook zullen onderbemonsterde gebieden aanvullend geïnventariseerd worden. Zo zijn er dit jaar al inventarisaties uitgevoerd in o.a. Friesland (Jan Wieringa) en Zeeland (Roy Kleukers).

In de regio's met veel deelnemers zullen afspraken gemaakt moeten worden om dubbel werk te voorkomen.

Er wordt naar gestreefd om vóór het volgende veldwerkseizoen voorlopige verspreidingskaartjes te

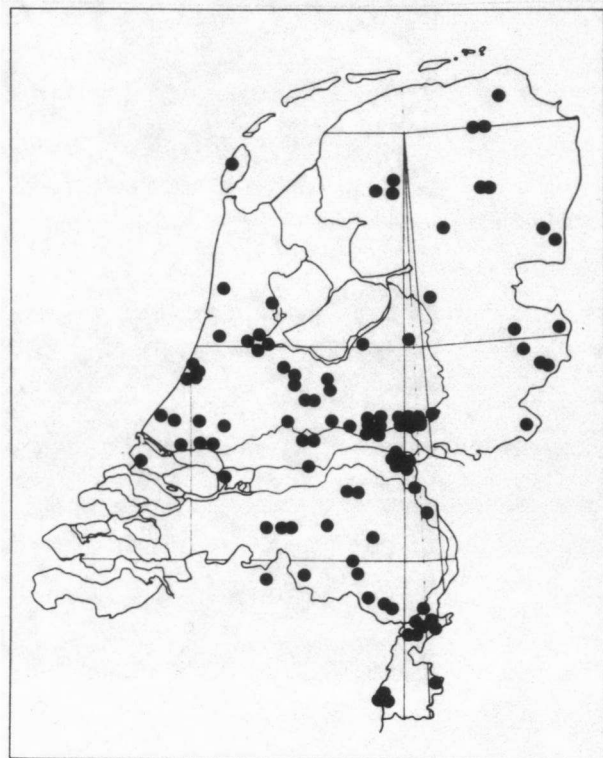
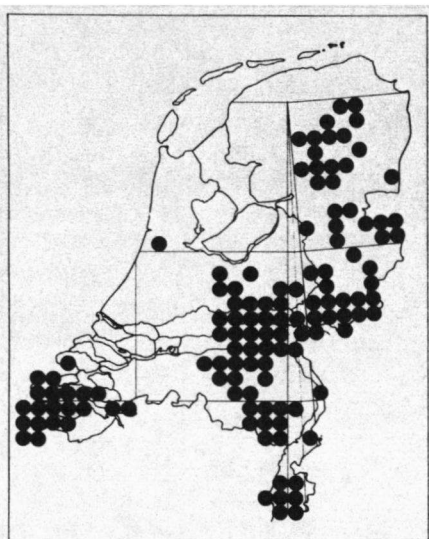

fig 1
verspreiding medewerkers
woonplaatsen van de deelnemers aan het karteringsproject per 20 augustus 1990

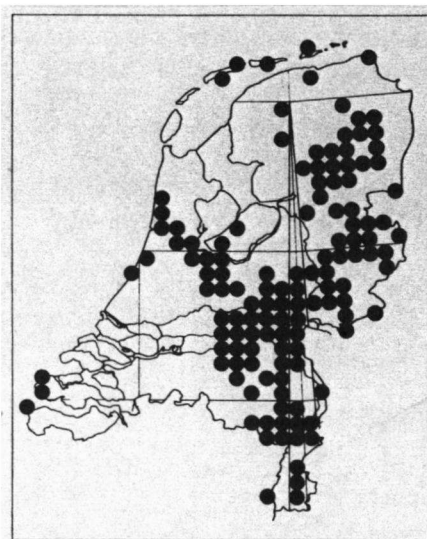
maken van alle soorten en deze aan de medewerkers op te sturen. De presentatie van de gegevens zal gebeuren op een schaal van 5x5 km en alle waarnemingen van de periode 1980 t/m 1990 zullen hiervoor gebruikt worden. De medewerkers aan het project zal voor dit doel gevraagd worden om dit jaar extra snel de formulieren in te sturen, zodat alle gegevens verwerkt kunnen worden.

In figuur 2 staan de voorlopige verspreidingskaartjes van vier soorten. Alle gegevens uit de periode 1980-1989 die bij EIS zijn verzameld, zijn hierop verwerkt, aangevuld met een deel van de gegevens van 1990.

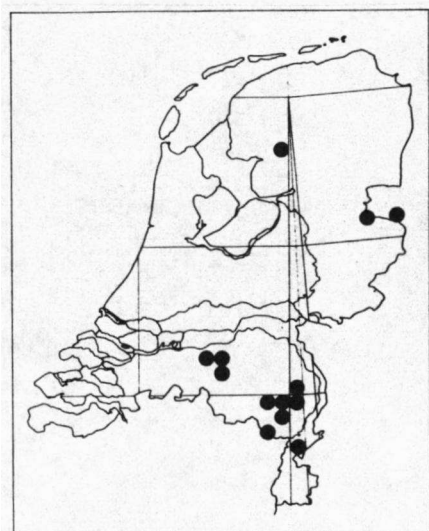
De basis van 10x10km-hokken wordt, zoals al eerder gemeld waarschijnlijk binnenkort verlaten. Nieuwe kaartjes zullen dan op 5x5 km-schaal gepresenteerd worden.

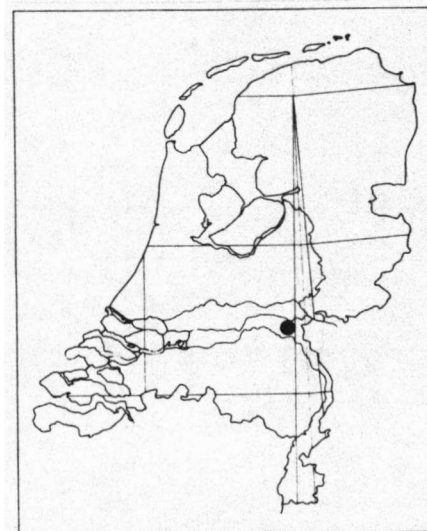
Chorthippus parallelus
krasser

Tettigonia viridissima
grote groene sabelsprinkhaan

Stethophyma grossum
moerassprinkhaan

Decticus verrucivorus
wrattenbijter

fig 2. kaartjes Nederland
10x10km-hokken (UTM)

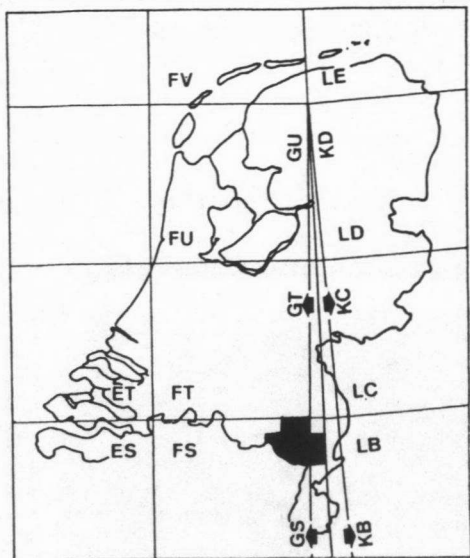

fig 3. ligging Land van Weert

Als voorbeeld van een regionale kartering wordt het Land van Weert (figuur 3) behandeld. Deze inventarisatie wordt vanaf 1990 uitgevoerd door Frans en Ivo Raemakers en de auteur. In korte tijd kon er al een redelijk beeld verkregen worden van het voorkomen van de Orthoptera in de omgeving van Weert (figuur 4).

Het is de bedoeling om bij deze regionale kartering een goed overzicht te krijgen van de sprinkhanen en krekels in het onderzoeksgebied en later eventueel relaties te gaan leggen met biotoop- of andere gegevens. Door tijdens het veldwerkseizoen te zorgen dat de kaartjes up-to-date blijven, houdt men ook een goed overzicht over de gebieden die nog niet of slecht bemonsterd zijn.

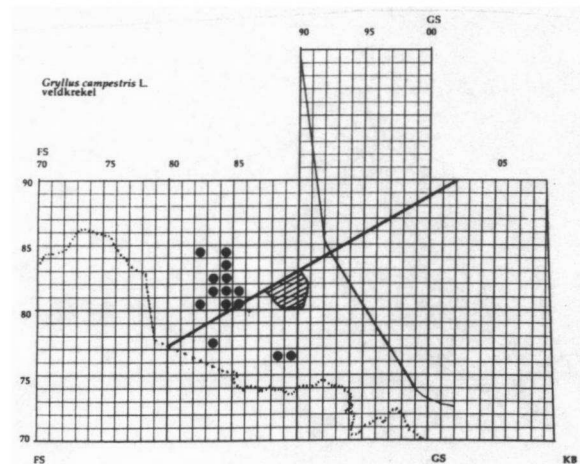
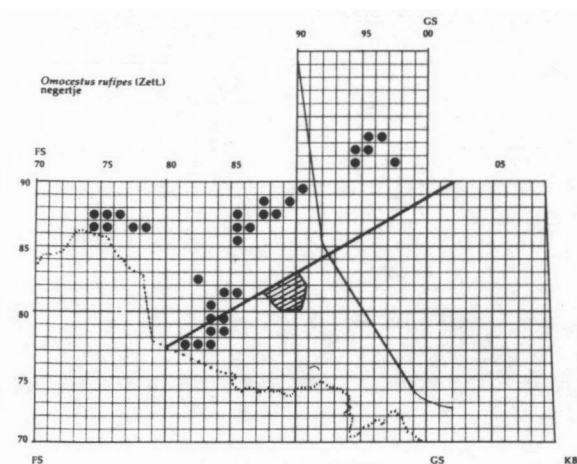
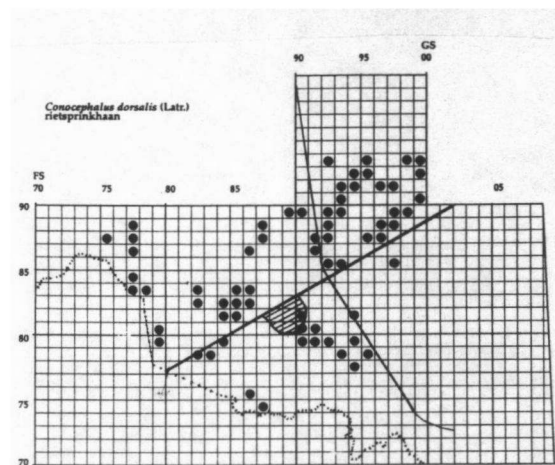
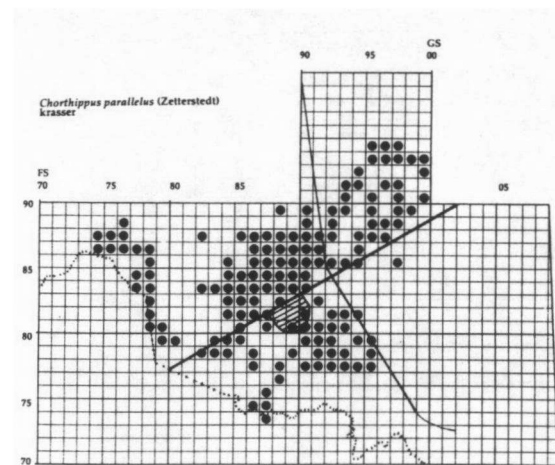

fig 4. kaartjes Land van Weert
de stad Weert is gearceerd (1x1 km; UTM)

Dankwoord

Ik wil Erik J. van Nieukerken bedanken voor het kritisch doorlezen van de tekst.